

Ee, Abibifos ye asisifos (Saa a?) Hee; se bibini,
 wone no ye ades no a, foforo no, zrenye mma
 wonhunu se zbesisi wo, (Ahaa) na ebye kakra no a,
 ebia adwuma no, moafiri ase nkakrankakra na
 ereye yie no, (Ahaa) aji na zpe se otwa wo
 nankokom, na zresisi wo. (Saa a?) Hee; saa
 na abibifos tee. (Ou!) Abibifos nye. Yenyee.
 Ito a, wobaa kurem ha yi, se woahunu kakra.
 (Aame, kakraa bi) Obi wo ho, zye adwuma a,
 adwuma no, zbye no kama nansoso, ebebie okyira
 yi, obi a ste nkyen na zye no ahi se zye
 adwuma no saa, na zretwa ne nankokom. Inye.
 Zye no sei, zye no sei na zpe se zyi no ho, na
 zno kshye ho. Saa na Abibifos tee. (Aame) Hee;
 Bibini nya wo, zpe se zno nko ara. Inye se obi,
 zbenya, wo, woanya, me nso mabenya kakra. Oyi
 anya kakra, oyi anya kakra, yenyee no saa.
 Kane tetehi nso des, mpanimfos tenaa kuro yi
 abontene so ha no, ysn nyinaa, wokoto wo yonko
 baabi a, zno ebia ne kuro wo ha, oyi nso
 kuro wo ha na ysn nyinaa akshya na yseton
 ades. Nanso, wokshunu ysn nso a, wobeka se
 ysn nyinaa firi maame baako, papa baako. Saa na
 na mpanimfos ye no. Se me, me nneema ba sei na
 menni ho a, zotumi adi ano atua sika, na memma
 a, zotumi aton. Inya mfasos no a, zba a, zse,
 nipa asemasi de wo nneema bae, medi ano, zye
 sei, metuaa ka, maton, mfasos a ebaa so nie,
 gye w'ades; se woahu, na zde ama wo. Enne
 nsoso des, shunu se onyaa de abre wo nne,
 ekyena zde foforo ba, ades kye zba a, zreko a,
 na zdi n'akyi; wobaa a, fa ma me, na wakshye

nkonkosa na wagh. Saa na eno nneemafos yeye
 Enti na smaa mu aye basabasasa no. Yanka
 nokore. Yeye se yen nko ara; saa na nneemafos
 tee. (Na wo me kuram nso saa ara) Wo kuram nso
 saa ara? (Aane) Aborofo? (Mm) Mo dee, mo dee,
 anka enye saa. Anka buroni, moye adisuma a,
 (thoo) wone wo nua, na moye baako; saa na
 yeye no.

Enti, seesei, asem ben na ewo ho a, ewo se
 yeka? (Ou, seesei, mepi se woka kyere me, deen
 na, deen asem na asi, ewo w'abrabo mu.) Abrabo
 mu? (Aane, efiri mmere a —) Abrabo, abrabo
 yi dee, seesei dee, abrabo yei a yete mu yi dee,
 afe yi dee, eys den pa ara. (Ahaa. Na kane no,
 na ete sen?) Ou, kane no, seesei, me, mewarees,
 menyiniie a mewarees no, mewaree me kunu no,
 na job me akonhoma sise mmienu (Anpa)
 Sise mmienu, wahu? Se yei, yese, ede sen?
 E, ehee, eni. Sise mmienu, (Aane anpa) Se yei
 koraa, yei ye sen? Ye ye (20) 20. pno du,
 na yei nso pno du. Pno adnomu num. (Enuru
 saa) Sise mmienu. Kane Enyirensi buroni
 sika (Aane) sise mmienu, na na job me
 akonhoma. Anpa, obedi Apesie, pemo to a, odi
 fufuo, anwumere, obedi Apesie; nso ebia na
 manya taku, ebia na manya sempo na mede
 ato ho; ebia na manya damma na mede ato
 ho. Mebaaba ano saa ara a, basome boso no, na
 mekshwe na mekane a, eso ntoma, na mako UAC
 na makto ntoma, epo-fo. (Ei, basome biara saa ara)
 Aane, wahu? Akonhoma a job me no, mekodi
 dwa no wie ara, efiri anpa, awia, anwumere,

mesese a, na ebia sika no bi aka akwure; ebia aka
 damma, ebi nso a, da a menya no, ebia aka
 sempoa, na mede abeto ho. Meye no saa ara a,
 basome beso no, na wokobue kooko yi so sei,
 (ahaa) ehee; mekobue so na mehwie na mekane
 a, na ebia aso ntoma baako to na mede ako VAC
 na makoto ntoma, epofa. (Enye asem ketewa) Dabi.
 Hwe! na kane, kane no mmere no des, na nipa
 mu na na zoya kuma a obobo no akonhoma sise
 mmienmu (mm) Hee, nipa bekee; hwe! obi wo
 ho a, n'akonhoma, sempoa, barima; ebia nkodaa
 nso gu ho, nso, eso yen di (mm) mm. Enne nso
 des, hwe! ice nsuo koraa, se yeto no, aye hysu,
 hysu (mm) A! Enne baakofo, wote ho a, se me
 nko ara yi, mayi Sidi apem koraa a, erenso me
 di. (Ampa) Na hwe, basades, hwe! yei, pono ha
 (Ei) Sidi ahana o. Na maye aberewa didifoo a,
 mendoa yei a, ebeme me? Kane nso des, na ente
 saa. Kane, zhen koraa, zhen akonhoma saa.
 A! dabi. (Ampa) Yei koraa, zhen wo ho, se
 Dadessoaba hene yi, ne yerenom nyinda ne ne
 nkodaa, ne ne mma a ysgu; nso zrenyi sise du
 koraa. (Ampa) Ebia, sise nan. Nsoso, aduane yi,
 ybedi ara afe bi koraa ako boola. Aane, (amp))
 Na enne nsoso des, ades yi, nsuo koraa ne bos den,
 enye emi, woko tiafi koraa a, wotua sika na afei.
 deeben bio. Yete kuron ha yi, yennim se woko tiafi
 a yetua sika. (Aane) Yennim se dammer a, anpa
 tankase abeyi tiafi no. Eno ara ne na. (Ampa)
 Enne, biribiara mi ho a, wotua ka. Anibue no,
 eko soro. (Na kane no, wo kumu, obere pa ara
 ansa na wanya sise mmienmu anaa eba ntem saa?))

Se nye adwuma (nye adwuma. nye desn adwuma?)
 Me kunu? (Aane) Na nye doobani (driver) (Aa,
 enti, obanya no da biara, Erenha no) Aane; emie de
 biara. (nhoo) Enne, se nye, ne yerenom mmien
 a, enne na nnesemafos, yempe ahwee bebrebe
 yi. Kane des, ebia ne yerenom, enan, ebia
 mmien, ebia mmien na wone no te ho. Na enne,
 asore asore nti na enne nnesemafos no, yempe
 mma bebrebe no. Dware baako a, na ebia wakwe
 n'ades akshye patea na yste ho na des ewe nkyen
 des, enne se wia, worenhanu. Saa ara. (Ampa)
 Hee. (Saa bers no, na woko asore anaa?) Saa bers
 no? (Aane) Na mesua no? (Aane) Na mete ~~asore~~
 Na asorefos nye biribi a, na makshye bi (ahaa)
 Saana na nye no; na meko asore. Na akhire
 yi a menyini no, na nye ne se, woko basom
 ne nkramofos ho a, nye ade ~~asore~~, esiaa se
 wode wo ho ma Nyame a, eno na mfaso wo so,
 enna meko asore. Na kane des, yen mpanimfo
 no na yen a yeko asore no, mpanimfo pa ara no,
 ewom mmaako mmaako. (Saa ara?) Ehee, Efa des,
 abosomsem no, (ahaa) na yen ani nye ho kyene
 Nyame asem. (Ampa) Na akhire yi na Nyankopon
 abue kwan ama obiana ahunu se, se wo, na
 wodi n'akiri a, woko nkwaqyer. (ahaa) Se wonam
 na woanni Nyame akiri a, wobeyera. Saa. Na
 kane des, na yennim. Mpanimfo, na yennim Nyame
 asem, kyere se abosomsem. Yee, yerekobisa yen
 ti se des asofos ne nkurfo hunu a, wose, 'bo
 mpaee ma me no' (~~asore~~) Ehee, wiaefos nso a,
 ose, merokobisa me ti. Se wo na woye kmpo
 a, na maba, (ahaa) ete sen? Na woaka

Wehwɛ m'anin ara a, na woakɛka nsem ara. Fa yɛi
 koto ho, fa yɛi koto ho. Kɔfa akoko bra. Kɔfa
 nɔwɛra bra. Kɔfa yɛi bra ma menyɛ mma wo. Na
 ne nyinaa na eɛɛ ade gyan na eho nni mfaso.
 Woakɛre akoko akoma wo yonko na wakum awe,
 na wo nso woako dwam akoto nsesaa wɛ akɛnoa
 aduane adi. ~~Ise~~ na, me maa mɛnɔn ne me papaanom,
 na yɛn ani no akatakata. Na Nyankopon maa
 ekan baɛ a obiara ahuru Nyame aɛm no nti,
 enti enne obiara, nanso yɛn a yɛahuru no, nripa
 no, enye nripa no nyinaa, obi wo ho a oko asɛre
 no, sɛ woahuru sɛ Awurade, woahuru sɛ
 mɛreko asɛre, mɛwo ntoma a eɛɛ fe, mɛwo mpaboa
 a eɛɛ fe; mɛde eɛɛ kama. O, obaa yi, oko asɛre,
 nanso, m'akoma mu nso de, enye asɛre koro.
 Eɛɛ nripa anim sɛ obi behuru sɛ wayɛ ne ho
 fɛfɛfɛ rekɔ asɛre, na gyidie pa ara nso, ebia
 na ebi nni ho. Ebia ɛfiri asɛrefie seesei ara,
 ɛsi abɔnten ara na wasan afa bosom fie kwan,
 ɛrekyɛ aduro sɛdeɛ obɛnya sika. Sika yi nsoso
 yɛbedane agya ho. Sika de, yɛm fa nyɛ huɛ.
 Onyankopon bɛɛ wiase nneema nyinaa; obɛɛ ne
 nyinaa tee ho wɛe ansa na ɛrebo Adam. Na
 obɛɛ Adam no. Enna Adam, ɛwo ho ara na ɛse,
 Awurade, aden na nneema nyinaa, woabo no obaa
 baako, barima baako. Ahahan, barima wɔm, obaa
 wɔm. Yɛi barima wɔm, obaa wɔm; mmoa, nnomaa,
 wiram mmoa, akoko ne adwan, ne nyinaa, obiara
 barima; obaa, barima, obaa, na aden na me nso,
 me nko ara, woabo me baako pɛ? Awurade sɛ,
 wonkyɛa me nsem. Ise woabisa w'abusudeɛ,
 nanso mɛde bɛma wo. Ise da ho. Enna maa

Adam daa ho. Enna cyii ne ha; ne mpepraa
 no, cyii mu baako. Na baako no a cyii no na ode
 tee nnetee yee zbaa, enna zbaa guu ne soo,
 enna zbaa no yee nipa. Se waha? Enti barima
 biara te se desben ara a, ne ha sei, se eye nsia
 a, eha ye num. (Saa a?) Aane, ne mpepraa no.
 Baako na cyii na yede yee zbaa, na yede yee
 no, enti saa na etee. Na zbaa no saa no, na ode
 no maa no, na duaba no a esi ho no, na ose
 duaba yi, wone Adam, monhwe na moante bi anni
 da o. Adam ne Eve, monhwe na moante bi anni
 da o. Yese, ysate. Agya, zba ne yere te ho. Eho
 mmere nso, yennin se yefira ntoma. Ahahan na
 egu ha, enna egu ha, yede akata yen ho. Na
 barima no ko wiram. Na ete ho ara na owo baee.
 Owo baee no na ose Adam; oktee duaba, ose duaba
 no, mfa wo nsa nka o, na me kumu se obiara nte
 bi nni, mekyiri koraa. Ose, wodi a, enye hwee. Ose,
 dabi o. Eho ara, owo bedaada Adam na oktee
 des aberes pa ara sei sonsonson, enna ose, wo des,
 ka hwee. Ose, dabi o. Ose, wo des, ka hwee. Ogyee,
 oka hwee; afei na n'ani abue kama; na wahunu
 se ntoma mpira no. Na wahunu se ahahan
 na egu ha, enna ebi gu ha. Oyse no saa no ara
 na owo, ode mmirika dwane kwee. Na oktee no,
 kwansin na Adam, okumu no baee, Eve. Obaee
 na ose Adam, aden? Ose, duaba yi, manka
 antyere wo se ente bi nnie. Ose, enye me a,
 na owo na ebetees na omaa me bi diie. Mese,
 merenni a, ose, merenni na eye de enna medii a
 enie. Ose, saa a? Ose, aane. Enna ose, wo nso
 gye bi diie. Obarima ne ne yere. Ne yere akodi,

na ɔno na ɔno nso nni bie. ɔno nso gyee bi diis.
 ɔno nso n'ani ~~ete~~ tee no, na ɔhunuu se ahaha
 na ekata ne barima soo ene n'akyire. Enna yen
 ani tetees. Enna Nyame somaa maa yɛbaa se
 Adam, Eve, ɔse, meni. ɔse, duaba yi, manka
 ankyere wo se, ente bi nnie? Hwan na ɔkaa se
 kote bi die? ɔse, bisa Adam. Adam, eyee den?
 ɔse, ɔwo enna ɔbedadada me a tee bi maa medii
 ɔse, haa. ɔse, kɔfɛ ɔwo. ɔkɔfɛ ɔwo. ɔwo nso,
 na ɔtumi, ɔnante o. Enna ɔbaes, na Nyame se,
 ɔwo, ɔse meni, Hwan na ɔkaa se ma nipa yi
 duaba yi bi nni? Me ara na meboes. Maka
 akysɛ wɔwɔ se ades yei yenni bi da. Na aden nka
 na, wobete maa yen. ɔwo wɔ ho, reka deen? Enna
 yɛse no se, ɔwo wɔ he? ɔse, wo, wobeanke
 w'afuru so, wobeanke w'afuru so na woadi
 ntetea, ntotoɔa a yɛwɔwɔ wiram. Ene se ɔwo,
 ɔnam fam no, a ɔrekɔɔ a na ɔtekyekyɛa ne
 ho no. ɔno ɔwo no des no, ades ne no. ɔ
 woahu? Na adasamma, yɛye asoɔden; yɛye
 asoɔden. Ades a yɛboka se yɛnyɛ no, ene ara
 na yɛbɛye. Kane, Kumase, na enye sei na etes.
 Kane, kuro yi ha, o, wowɔ akuraase, anaase
 wowɔ baabiara na wote Kumase nka a, wase,
 meko ho. Wote se desɛn ara a, nisuo no, siane
 ara na esiane wɔwɔ; woba ha sei a, na nisuo
 no nyinaa apɔpa na wɔayɛ kama, wobɛnya aduara
 a wobedie. Wobɛnya baabi a wobeda. Wobɛhaehae
 biribiara, enna wode te kuram ha no. Enti, kuro
 yi des, yɛfɛ nɔ Kumase. Wɔnya no kuma, akuma
 ase. Woko mu a, ahoɔ kuram. Ene se wo papanom
 baes a, yɛbegyee kuro yi a, yɛse yɛfɛ no Gold Coast.

(Gold Coast, aane) ~~Si~~ Sika Kuro. Biribiara wam a,
sika. Ahahan koraa, wotete na wasoa koton a,
wobenya sika. Ene se aborofo yi betensaa ha a,
(yede) yere yen buu man yi a, Kwame Nkrumah
bepam aborofo yi ksee a, enne yeda gya mu a,
egya redere yen yi o. Na anka kane na kuro
yi des, na anka eye ahofo kuro pa ara. Eye
ahodwo kuro. Obiara se wote wo kuroom anaa,
na worehunu amane, na wose, dabi, meko
Kumase; meksaya obi koraa na metena ne nkysn
a, na mesom no koraa, mechi paa paa koraa a,
meye yie. Woba a, bra kakra, woye ahobreases
des a, na wonya obi tena ne nkysn na shunu se
woye nipa papa, wodwo, wonye kekawkekaw a,
obeso wo mu saa ara. Ebye kakra no, na wo
nso woaye nipa, na woanya ntoma afira. Ene se,
obiara sore a, na waba Kumase; obiara sore a, na
waba Kumase. Esiane se kuro yi des, eye sika
kuro, Gold Coast. Woba mu a, wonya sika; kyere
se woye kwadwofo des. Woye akwadwofo a
wontumi nsore des a, enne ebehia wo. Ehee, na
wonye kwadwofo des a, na wotumi sore nante,
eye adwuma des a, da biara, wobenya des wobedi.
Wonya taku a, wobedi sempo, na wode sempo ato
ho. Enne kuro yi, Kwame Nkrumah beyyes a,
enne kuro yi adane nwononworaan no o;
adane nkontompo kuro no. (Enti, Kwame
Nkrumah baes na, woawo wo mma no nyinaa?)
Nthe. Kwame Nkrumah baes na menwo me
mma no nyinaa. (Woawo beye sen?) Kwame
Nkrumah baes na mawo mmieren. (Aa, saa a?
Woye aketeesia) Na mawo mmieren. (Na sea)

mmere no na eye den anaa? Saa mmere na woye aketeesia na Kwame Nkrumah baee. Asetena na aye den anaa enya nyee den papa?)

Kwame Nkrumah baee no, asetena na enye den papa biara. (Saa a?) Ehae, na enye den papa biara te se enne mmere yi a yeeo mu yi. Enne mmere yi dee, eye den pa ara. (Ahaa) Enne mmere yi dee, eye den. A' enne mmere yi dee, eye den. Eno koraa mpo, na yee, eho asem ye den, nsoo na akonhoma ne nneema aboode ne yei sei, na ente saa, (Ahaa) na ente saa. (Na saa mmere no, na wotn nam anaa, wotn apateri?) Aane; eno ara. (Saa mmere no, na yeeo, te se enne anaa?) Ou, saa mmere no dee, na yee di dwa pa ara. (Saa a?) Enne dee, edwadie no asse. (Ahaa) Anpa sei no, enam no, yee fiiri asuoho na eba. Yee kshyia station a, ewo nkentn mu, na yee kyiyi, na yee ko dwam na yee akoton. Ebi ko bi ko nkuraasee, ebi to bi ko aboode no so. Saa ara na dee aka, yen nso, yee akoton na yee kyiyi. Me dee koraa, emono pa ara na na metn. (Saa a?) Aane, dee yee totoe no, ena na metn. Dwane no dee, yee ba a, na matu ama nkurafos; medane ma nkurafos a, na yen nso, yee akoton. Se woahu? Nanso na ente sei; woahu? Kwame Nkrumah baee no, yee, eye den, eye den, nanso na ente sei. Enne ntoma koraa, yee ntoma poho num. Ntoma, huoo, ne bos ye den koraa, store, ne bos ye den koraa no, ne pos no nyinab Sidi ahasa, se woahu? (Ampa) Sidi ahasa. Woktwa fa a, sire dunum. Apokese, wotwa fa a, sire dunum. Duku, sire mmien ne taku. Ne bos yee den na ebae

sire nan. Se waha? Duku bo yee den na ebaa
sire nan? Enti afei des, ne nkatakire koraa ne se ebae,
Sidi, baa pono du. Na, adee yi ne bo aye den, ^{ksse} pa
ara (Nho) Enna, ewom ara, nkakrankeara.

(Na saa mmere no, na obi ka kyese me se
mmarima, woomo ton enam. Eye nekore anaa?)
Aane; enne mmarima ton enam (saa a?) te se
nankwasefos, woretan no (ankasefos, nho)
se nankwasefos tone dwannam ne nantwinam
no. (shaa) Na me maamenom, na, na me, nnam
nwanne no, yede firi Sese ba no, yehoo no,
bebreel bobo no saa ara; na yine mmarima no
na ystontan. Na akpise yi na mmarima no,
mpanimfos no, eho mmere, ^{dee} kooab na meye abaayaa.
Time a na yine mmarima ton adee no, na meye
abaayaa. Enti mmarima mpanimfos no, yewuwuie
no ara, na barima biara amozton bi bio. (Woomo
nka ho) Aane. Nnansa yi, sukuu no a ebaa
soo no, (ah, woomo ko sukuu) obiara wo ne ba
a, na ebe no reko sukuu, obiara wo ne ba a,
na ebe no reko sukuu. Se me, mete ho sei, me
maame ne me papa se yirem fa me nko sukuu,
na meko sukuu a, yede abaa bebo me. (Ampe)
Enti amma Kumasefos, mma mpanimfos no,
anko sukuu. Mmaako, mmaako na ehunuu
nyansa na yede yin mma ko sukuu. Na yin
mma no nsoso, yeko sukuu wibe, benjiniis,
yiwowoe no, enna yin nsoso, yima yin mma
ko sukuu. Me sei, me mma yi, yin nyinaa,
baako pe nananko sukuu; baako; (mmiemu) baako
no dee — dee, ebe barima no akpisi no, owo na
wanko sukuu. (Adeh na wanko sukuu?)

Me maame se, zremma no nko. Na wanya
 abayewa des a, zremma no nko sakuu na obetena
 ne nkyen na waseba neno ama no anam. (Ahaa)
 Na afei nso, na ayi wo no so, Asthema. Asthema,
 ahaa) hane, ntehyee wo no so. Bosome ko sei
 a, wohu se, hee, hee, (Ampa) mese, dabi.
 Afei a yrahunu nyansa no, yrahunu anibue no,
 na obiara:— Me, mete ho yi, me mma a mewode,
 mese, me des, Awuraba ye me fe, kratye ye
 me fe; mede yen beko. Woahu? Asantefo yi
 nso, mmasima no, mmaako, mmaako, enna wode
 wo ba, ayi ba ko sakuu a yehwe yen. Asanteni
 basima, ~~soo des~~, ose, woye yie a, woye ko wo fie
 wonye mma no. (saa a?) Saa. Enti mmaako,
 mmaako, na yede ba ko sakuu a, yetumi hwe no.
 Eyi na ebia yede no ko a, na yeadane abo obaa
 no ara wo so, na wo ara na worehwe. (Nho)
 Enti no, kane na ete se enne yi a, anka obiara
 rentumi mfa ne ba nko sakuu. Ou, woko sakuu,
 abosome mmiansa, wotua sirko ne fe, bosome
 akatua, (aane) sirko ne fa (aane) chee (Enti
 erenha obiara) Dabi. (Nho) NA kyese se obi a
 rentumi mi dwa, na obye yei na sirko ne fa
 des, abosome mmiansa na watur. E, se soto sei,
 woko VAE ho no, efa sei no, ayi adabraka soto,
 khaki yi, soto kakraka, ebye se edan yi mmien,
 khaki asotse, ne nyinaa, eho na ewo. Woktwa
 a, yard baako a, sira mmien ne taku; woahu? Se
 abarima, obarima a, na wotua yard baako a, na
 wode abepam nika ama no na aka soro des,
 na eno nso, wotuo. Ebia, eho ka koraa, esoro ne
 fam, eho ka koraa, ebia ennuru pono ko. Ei! pono)

ko deɛ, se na esɔ, na woakɔts na wode ama tailor.
 Tailor pam a zɔye sen? Wapam ama no aboro
 sɔɔ koraa no, sɔɔko na wɔye. Kane, ntoma sei,
 esoro ne asɛɛ, ne ne kaba, yɛpam ma wo a,
 sɔɔko. Afei na ne boɔ nɛye den na na yɛye sɔɔ
 mmɛnu, tailafɔ no. (Ampa) Enne nsɔsɔ, enne,
 hwe ntoma boɔ, wokobisa ntoma a, yɛse mpem
 adwɔnum (Ampa) Enti seɛsi ara ama Kumase
 tena, eman yi koraa, enye Kumase, eman yi
 baabiara ahokyerɛ pa ara aba mu. (Na ɛ, mm.
 Na emmɛɛ ben na ahokyerɛ aba pa ara; aba
 nkakrankakra na afe baako wo ho se adane ne ho)
 Ahokyerɛ no se sɔɔko nkakrankakra. Epiri —
 Kwame Nkrumah firii sɔɔ, oyi a obɛchie no, na
 ahokyerɛ no na ewo ho nansɔ na ente sei. Na oyi
 deɛ, oyi, deɛ ste so nne yi deɛ, enne ahokyerɛ no
 deɛ, ekyerɛ ne nyinaa. Ekyerɛ Kwame Nkrumah
 deɛ; ekyerɛ Busia deɛ, (Saa a?) aane, ekyerɛ
 Afirifa deɛ; se wɔahu? Ekyerɛ Limana deɛ,
 (Na Busia deɛ, na ekyerɛ Nkrumah deɛ anaa?)
 Ekyerɛ (Wose ahokyerɛ na ewo ho Busia mmɛɛ so
 ekyerɛ Nkrumah mmɛɛ so anaa?) Se enne
 mmɛɛ yi? (Nho) Enne mmɛɛ yi? (Dabi,
 Busia mmɛɛ). Busia mmɛɛ no? (Hoo.
 Ahokyerɛ kyerɛ Nkrumah deɛ anaa ne nyinaa pɛ?)
 Dabi, ekyerɛ no. (Ekyerɛ no) Na Busia mmɛɛ so
 no, na eye kakra. (Eye kakra. Na wose, Afirifa
 mmɛɛ so, na ahokyerɛ aba anaa?) ɛ, epiri so,
 epiri Afirifa, enna Akyeampɔn. Te se Akyeampɔn
 bere so, enna ahokyerɛ baa kese kakra (Saa a?
 Nho. Na saa mmɛɛ no edesa na eyeɛɛ na
 ahokyerɛ no baa pa ara no?) Se obi tumi humu?)

Wokaka, wonam koraa na wokasa koraa na woahwe
 yie a, yetehye wo. (Amph) Enti, wote ho na wonekasa
 a, na eno se wotahwe w'ano yie. Enti eye na
 mpanimfo de buu be se, "Eikwan ye de a, Tano
 sa bi nom." Eye papa a, eye ma yen nyinaa, enna
 eye bone nsosaa, nso eye ma yen nyinaa. (Phaa)
 Saa na etes, enna yede te mu a, go mia, go mia
 go mia, yerenka nokore, ene se enne amene
 yen no. (pha) Enne amene yen no. Enne ntoma
 papa koraa se ntoma pa ara, ebi nni man yi
 mu. Wokoto ntoma a, emu habaaha, nwononworaan,
 neo ne bos dendenden. (Woye aketeesia no, na woyo
 ntoma pii anaa? Wofira ntoma bekee anaa?)
 Se yeto no nkakrankakra. Yehunu se wofira
 yei ba a, na yekoto bi. Ennes ades yia, woko dwam
 na wonya sire du a, wobetumi de ato ntoma
 (Amph. Na sab mmer no, na wo ne wo maame na
 eton ades anaa?) Aane, na me ne me maame na
 eton ades. (Moye no sika baako pe anaa okiara
 wo ne de?) O, yen mee, kare tetefo mma
 nte se enne nneemafos yia yeye mpeepeemu
 no. (Saa a?) Hoo, enti wodi dwa a, na wo maame,
 wonya mfaso no a, ise fa ma mensie na mede
 bi ato ntoma ama wo. Saa, kyere se, woye adwuma
 a, woye ma wo maame. Na se wonebrye na wose,
 me, mede abo m'absoo mu. Dabi, (Phaa) ynye
 no saa. (Eno nti na mebisaa wo) Aane, woye
 adwuma no a, woye ma wo maame. (Na woware
 koraa a, na woye ma wo maame anaa?) Hee;
 woware a, wotumi ye ma wo maame. (Phaa)
 Kyere se ekia, wo kumu no befa wo, na yji wo
 firi wo maame nkya a, na zde wo ko ne nkya a,)

na na ene no. (Na wo des, wone wo maame
 tenae anaa?) Kane nso des, na nipa suru nipa.
 Na nipa fere nipa. (Ene nti na woampiri ne ho
 anaa?) Ha! (Ene nti na wotena wo maame
 nkya anaa? Hee, ene nti, se ennae, Kane no,
 ennae na akwantutuo aba. Kane na kuro yi pa
 ara, Kumase, Obi a ase ase Kumase ba no,
 woka se ontu kwan nkstena Edwoso koraa a,
 enko. (Saa a?) Hoo. (Wompe?) Mempa.
 (Kumase na eha ye ds) Mempa akwantutuo
 Kumase ba biara, mpe akwantuo. Kyere se,
 akwire yi nnesemafos a yewowo yen, enna
 akwantuo ye yen ds a, yseko ha, yseko
 ha, yseko ha; yseko nso a, Abijan na se he;
 yseko koraa a, na yseko yades aba. (Nho) Yades
 nso, woko a, enko. Yese, biribi de AIDS, woko a,
 enko. Ekuta wo saa ara, leanyakompe, na
 woawu. Seesei, obiara pe se stu kwan.) Aane,
 enye biara ~~nso~~ ennae aburokyire, no kuro
 des a aba so; se yseese ho; Asantefos ko ho
 se yseese ho. (Mm. dabi. yensee ho. Nnipa bebroe
 ko ho. Enye Asantefos nko ara na woomo ko.) Hee,
 se abibi fos. (Hoo. Obiara beko bi. Aburokyire fos
 koraa, woomo ko bi. Obiara ko bi. Na kene no, enke
 saa.) Dabi. (Obi ko Nkran koraa a, na ekwan wa)
 Aane, a! Nkran kwan wa. Na me, meho ho yi,
 manye panin koraa a, anka, ^{me koraa} mennim baabiara.
 (Saa a?) Meye panin no, na afei mewoes, na
 me mma yi, e, me ba panin no, Nkran na owo,
 (Ahaa) na eyee ara na obifaa me kstena ho
 kakra. (Ahaa). Se enye saa a, anka Nsawam
 koraa, anka mennim ho. Meko he? Me kuro

dedede, meroko he? (Ampa) Ou; Kane na
 Kumase des, ~~na~~ yentutu kwan basaa basaa. Na
 Enne na akwantuo no, obiara, ak-daa koraa,
 wowo no nne koraa na osore nante a, ise matu
 kwan, na oko. Kane, na enni ho saa (Ahaa.)
 Kane na enni ho saa. Na mmere a na woye
 aketeesia na adwuma a na eko n'anin pa ara.
 Edeen na eboa wo pa ara se w'adwuma beko soro.)
 O, Onyame tumi adaworoma, mehunuu nneema a
 eye se, Asuoko ho, apateri sei, meyse amane no,
 ode mane me saa ara a, basome so a, metone a,
 na mfasoo a manya, na mede ato ho; mafasoo a
 manya na mede ato ho. Na sika no a ode mae,
 se sto pono ko na ebaer a, na menya Sidi ahasa a,
 na mayi Sidi sha masie na mede Sidi ahanu no
 akoma no. (Nho) Ades kye a, ode ato bi na ode
 amane me. Saa. Obi wo h'nsa, zhemane wo saa ara,
 basome baako, na waba na woabubu no nkontaa; yei,
 nnaano wode yei bae, nnaano wode yei bae, nnaano
 wode yei bae, wode yei bae na eso pepepe. Ebia
 yei bo ka, yei anya mfasoo, na woasese na wose.
 mfasoo a, ^{Enne} yenyae ni na wakye, wo, woafa wo des,
 na me nso mafa me des. (Wokye no mmienu?) Aane,
 (Nho) na wo, woafa wo des, na me nso, mafa me des,
 enna yede ye adwuma no. Na ades yi, e, atena no
 a yede yi nam no, enne obika kyere wo a, se
 fupe rebesie yi, ereko basome nsia no mu a, awo, na
 enam ba no, obika kyere wo a, na woakob bosesa
 na woakob bi na wode ama no. Enti okyi nam no
 a, wo ara na ode bre wo. Impa nkoma obiara.
 (Saa a?) na woaton na wobooa ano a, mfasoo,
 wobooa ano a, basome so na aba a, na moakye.

Na onw wafa ne des, na wo nso, woafa wo des.
 (Wo ara na woabo bosesa saa?) Aane. (Na seesei,
 ystaa ye saa bio anaa?) O, ystaa ye na me des,
 enne, merenye bio. Nnipa no bi nni nokore (Ahaa)
 Aane; obi wo ho, ogye sika no a, na wadi. (Ahaa)
 Wokosamane na koraa a, woboko aba, ako aba,
 ako aba; ebi koraa a, na woagyae akyyire die.
 Nso, kane nso des, e, pono nan, (nhoo) pono nan na
 eye sika a eso, (Ampa) ente se nne, pono nan no,
 yede to mako yi. Kane na ~~onka~~ pono nan wowo
 bi a na wowo sika a edoso. (Aane; Na wode kobo obi
 bosesa na wensuro?) Dabi. (Ahaa) Enne wode ma no
 a, na se okoyi nam no a, ompa mma obiara; na
 wo ara na ode bre woo. (Ahaa) Saa. (Saa na wobanya
 mfaso. Na saa mmere no, na eden na na sha wo,
 ewo w'adwuma no mu. Eden na, eden ahokyerere na
 ewo ho?) O, ahokyerere des, eho mmere na nnerma, e,
 boo nye den; nso na nnipa ho kyere yen des, nanso
 na yen ho nkyere yen pli. Kyere se obi a, ste ho
 a otumi nye adwuma no, enna ste ho a, orennya
 des obedie, esiane se nye kwadwofo. Obi wo ho a
 orekodi dwa koraa a, na eye no fere; se yese, ste
 ha neton ades, na eye no fere. Enne na nnipa pii
 ahunu adwadie; kane na nnipa pii nhunu adwadie
 Kane na nnipa pii nnim dwa di. Isore na owo ne
 kunu ho na oyi ne sire mmienma no, na owo
 adwane na odi bi a, eno ara ne no. Enti enne des,
 anibue no aba ama obiara ahunu se, see wodi dwa
 a, mfaso wo so na ama nnipa pii ahunu dwa die.
 (Enti, kane no, na adwadifo, wonom nnooso.) Dabi, na
 yennoso, na yennoso. Kyere, me maamenom ton
 ham yi, obi wo ho koraa, orebeto nam a, ode ne nea

so nam no mu sei na credanedane no, na oto bi na
 owie a, se meyyina ho yi, na wabeso me ntoma mu,
 ei, shene nana ha na sde apopa ne nsa. Saa.

(Ahaa) Enti enno des, biribiara sedes eye a, -
 dabere ades a yentumi nkstete nton ne ebini. eee;
 enne des, biribiara, ~~obita~~, baabi a ynsura biara,
 mmaa yi bezura. Baabi a ynsura biara, mmaa
 yi bezura. Nkuro ke - (akasa) ayi so; yreko ha,
 yreko ha. Yete se eha te sei, na yraduru ho.
 Yete se eha te sei na yraduru ho, enna ama nne,
 akwantuo ays bebrebee a yntumi ntena. Na
 kane na Kumase, Asantefo na ynnim dwa di papa
 (Nho. Kumase nko ara na ynnim dwa di) Hoo yei,
 Kumase ne nkuraases, ~~na~~ ynnim dwa di papa.
 (Wo tiri ys se wo maame ton ades na woahumu
 adradie papa. Na wo manom nyinaa di dwa anaa?)
 Aane, me nua, me nua panin na yre no di dwa, na
 yre me maame na yedi dwa (Ahaa) Na yedi dwa,
 na yedi dwa; Na yeko dwam a, ysoa nneema no, na
 ygyina ho na yretonton bi. Saa ara. (Obiara ton
 enam?) Aane. (Saa na eye) Yoo, enne, eye me
 se woabre kakra enti ~~na~~ fie. Woaka bebre
 akyerse me. Meda ase pii) Me nso meda ase.
 Na Mory ka kyere me se mekyea wo.